

Βιβλιοκρισία

Clinical Cardiology: Current Practice Guidelines

Μια νέα αντίληψη καρδιολογικού συγγράμματος

Demosthenes G. Katritsis, Bernard J. Gersh, A John Camm

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΟΣ ΒΑΡΔΑΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η ιατρική αποτελεί συγκερασμό επιστήμης και τέχνης από τον καιρό του Ιπποκράτη, αλλά οι τελευταίες τεχνολογικές εξελίξεις και εκρηκτική διεύρυνση της γνώσης μας στην καρδιολογία επιχειρηματολογούν περισσότερο υπέρ της επιστήμης παρά της τέχνης. Τυχαίοποιημένες μελέτες, πρωτοποριακά εργαλεία και εφαρμοσμένες τεχνικές, νέα φάρμακα και θεραπείες συνεχώς εμφανίζονται, και ακολουθούνται από διαρκώς ανανεωνόμενες οδηγίες των Καρδιολογικών Εταιρειών. Όλα αυτά συσσωρεύουν διαρκώς περισσότερες ευθύνες στον πολυάσχολο κλινικό που προσπαθεί να ασκήσει ιατρική βασισμένη σε επιστημονικές ενδείξεις στο σύγχρονο περιβάλλον διευρυμένης επικοινωνίας και πληροφόρησης. Εξάλλου, τα διαθέσιμα καρδιολογικά συγγράμματα κατατρέχονται από το φάσμα του χρόνου: την ώρα που εμφανίζονται είναι ήδη μερικώς παρωχημένα.

Οι καρδιολόγοι Κατρίτσης, Gersh και Camm επιδίωξαν να υπερβούν αυτές τα προβλήματα με την εισαγωγή μιας νέα αντίληψης για τη συγγραφή του καρδιολογικού συγγράμματος. Επιχειρούν να συνδυάσουν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις υποδομής με πρακτικές πληροφορίες σχετικά με το πώς θα τεθεί η διάγνωση και η κατάλληλη θεραπεία, και, επι πλέον, να διατηρήσουν τις συμβουλές αυτές επίκαιρες με συνεχή ανανέωση.

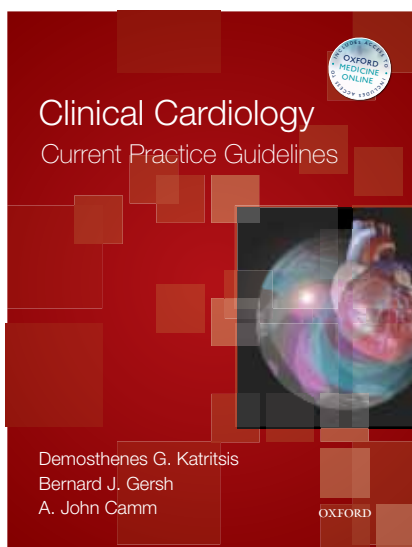
Κάθε κεφάλαιο αυτού του βιβλίου αρχίζει με τον σαφή ορισμό και ταξινόμηση που ακολουθούνται από συνοπτική παρουσίαση της επιδημιολογίας και παθοφυσιολογίας της εκάστοτε νοσολογικής

οντότητας. Ακολουθεί παρουσίαση της κλινικής εικόνας, συστηματοποιημένες οδηγίες για τη διαγνωστική προσπέλαση, και, τέλος, σαφείς κατευθύνσεις για τη θεραπευτική αντιμετώπιση όπως αυτή υπαγο-

ρεύεται από τη σύγχρονη βιβλιογραφία και τις οδηγίες των Καρδιολογικών Εταιρειών. Η συστηματική και ταξινομημένη παρουσίαση των οδηγιών των Καρδιολογικών Εταιρειών αποτελεί ίσως την πιο σημαντική συμβολή του πονήματος αυτού. Οι οδηγίες δεν είναι πάντοτε εύκολα προσβάσιμες λόγω των αλληλοκαλύψεων που αναπόφευκτα δημιουργεί η ενασχόληση με το ίδιο θέμα διαφορετικών ομάδων εργασίας, και λόγω των αδιαλείπτως εμφανιζόμενων ανανεώσεων και προσθηκών. Οι συγγραφείς έχουν ελέγξει και ταξινομήσει συμφώνως προς το έτος

εμφάνισης όλες τις οδηγίες εταιρειών από την Ευρώπη και ΗΠΑ. Οι πλέον πρόσφατες οδηγίες έχουν εντοπισθεί και παρουσιάζονται σε συνοπτικούς πινάκες που επιτρέπουν την ανεύρεση των συμβουλών τόσο της Ευρωπαϊκής Καρδιολογικής Εταιρείας όσο και του Αμερικανικού Κολεγίου/Καρδιολογικής Εταιρείας κυριολεκτικά με μια ματιά. Το πλέον σημαντικό δε είναι ότι το εγχειρίδιο αυτό συνοδεύεται και από ηλεκτρονική έκδοση η οποία και ανανεώνεται συνεχώς από τους συγγραφείς. Με αυτόν τον τρόπο, οι αναγνώστες αποκτούν πρόσβαση σε πληροφορίες οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να συμπεριληφθούν κατά τον χρόνο της έκδοσης του βιβλίου.

Πιστεύω ότι οι συγγραφείς έχουν επιτύχει τον στόχο τους. Το βιβλίο λειτουργεί τόσο σαν σύγγρα-

μα αναφοράς, όσο και σαν κλινικό εργαλείο που συνδράμει τον καρδιολόγο στην κλινική καθημερινότητα απαλλάσσοντας τον από την ανάγκη συνεχών αναζητήσεων σε άλλα συγγράμματα, περιοδικά και το διαδίκτυο. Απήλαυσα ιδιαίτερος τη σαφήνεια και συστηματοποίηση της θεραπείας των οξέων στεφανιαίων συνδρομών, και την εξαιρετική συζήτηση των ωφελειών αλλά και των προβλημάτων των μεθόδων επαναιματώσεως. Τα κεφάλαια της καρδιακής ανεπάρκειας είναι πολύ χρήσιμα και κλινικά προσανατολισμένα. Οι καρδιομυοπάθειες και κληρονομικές διαυλοπάθειες παρουσιάζονται υπό το φως των τελευταίων ευρημάτων της γενετικής, μιας άλλης επανάστασης της μοντέρνας καρδιολογίας. Επίσης μου άρεσαν ιδιαίτερα στοιχεία τα οποία δεν μπορεί κανένας να βρει συγκεντρωμένα σε άλλα εγχειρίδια, όπως οι αλγόριθμοι για τη διαφορική διάγνωση ταχυκαρδιών ευρέος QRS,

πρακτικές συμβουλές για τον προγραμματισμό εμφυτεύσιμων απινιδωτών, και οδηγίες για την αντιμετώπιση επιπλοκών των εμφυτευόμενων συσκευών. Το γεγονός μάλιστα ότι το βιβλίο αυτό δεν αποτελεί ένα πολυσυλλεκτικό σύγγραμμα με πολλούς συγγραφείς αλλά έχει συγγραφεί εξ' ολόκληρου από τρεις συνεργαζόμενους καρδιολόγους, εγγυάται την ομοιογένεια στην παρουσίαση και την έλλειψη αλληλοκαλύψεων.

Τέλος, είμαι ιδιαίτερα ευτυχής να δω ότι οι συγγραφείς εμπνεύσθηκαν από τη φράση με την οποία ο Αριστοτέλης αρχίζει τα Μεταφυσικά: «πάντες άνθρωποι τοῦ εἶδέναι ὀρέγονται φύσει», και ότι ένας Έλληνας καρδιολόγος είναι πρώτος συγγραφεύς σε αυτό το χρήσιμο κλινικό εργαλείο. Συνιστώ ανεπιφύλακτα αυτό το βιβλίο σε φοιτητές, ειδικευόμενους, και ειδικευμένους καρδιολόγους που αναζητούν εύκολα προσβάσιμη και επίκαιρη πληροφόρηση.